

УДК 338.43

І.І. Людвік, аспірант

Науковий керівник – Н.П. Юрчук, канд.екон.наук, доц.

Вінницький національний аграрний університет, Україна

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

I. Liudvik

N Yurchuk, Ph.D, Assoc. Prof., scientific supervisor

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURAL INDUSTRY IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Інноваційний тип економіки спрямований на забезпечення максимального економічного ефекту від кожної нової чи вдосконаленої технології та ідеї. Він є складним та характеризується впровадженням принципово нових технологій та переосмисленням важливості складових у кожній сфері економічної діяльності. З'являються нові суспільні пріоритети, що потребують розвитку та використання інформаційних технологій, активного стимулювання та впровадження інновацій. Швидка модернізація суспільства спричиняє зростання вимог користувачів до якості пропонованих товарів та послуг. Головним завданням активізації інноваційного процесу є модернізація застарілих підходів та технологій у всіх сферах економічної діяльності з метою підтримки конкурентоспроможності України на світовому рівні [1].

В сучасних умовах пріоритетним вектором у системі становлення міжнародних економічних відносин виступає глобалізація, яка є незворотнім процесом поглиблення зв'язків між різними країнами світу, їх діяльності на економічному, культурному, технологічному та інших рівнях. Внаслідок прискорення світових глобалізаційних тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин виникає об'єктивна необхідність структурних змін у функціонуванні галузей національної економіки України [2].

У своїй праці [3] Кенічі Омає зазначає, що тенденції розвитку світової економіки неминуче ведуть до того, що транснаціональні фінансово-промислові групи все більше витісняють зі світового ринку національні корпорації. У цьому і полягає причина неминучого руху, який приведе до інтернаціоналізації і глобалізації всієї системи світової економіки та її ринків. Інакше кажучи, світ опиниться на порозі нового етапу свого цивілізаційного розвитку, а світова економіка розглядатиметься в контексті взаємного впливу трьох силових центрів (ЄС, США, Японії), так званих «тріад», враховуючи, домінування на світовій економічній арені «глобальних фірм».

Погоджуємося із думкою Машканцевої С.О. і Омельчук К.С. [2], що рушійним фактором глобалізації є інновації, ними означено наступні аспекти їх взаємозв'язку:

1. Міжнародні корпорації, які виступають наслідком глобалізації, впливають на інноваційний розвиток галузі.

2. Суттєво скорочується час, необхідний для впровадження нових продуктів, як зменшується і власне їх життєвий цикл. Провідну роль у цьому напрямі грає розвиток інформаційних і комунікаційних технологій, що дозволяє сформувати бази даних, глобальні мережі передачі і поширення інформації, розробити техніку її обробки.

3. Відбувається співробітництво на рівні окремих підприємств і розвиток мережних організаційних структурних утворень між організаціями, зі збереженням при цьому прямих організаційних та інформаційних контактів і безпосереднього управління товарними і фінансовими потоками.

4. Здійснюється функціональна інтеграція і співробітництво всередині підприємств. Окремі підрозділи підприємства швидко довідаються про інновації в технології, про доступність нових компонентів, устаткування, про нові концепції у виробництві і обслуговуванні тощо та постійно і якісно інформуються про ці інноваційні фактори.

5. Підприємства активно співробітничать з центрами виробництва знань – державними і приватними лабораторіями, університетами, центрами академічної освіти і прикладної науки.

6. Інформатизація сучасного суспільства, необхідність формування єдиного інформаційного поля для створення світової економіки, обміну результатами інтелектуальної діяльності і накопичення досвіду впровадження високих технологій також є важливим чинником інноваційного розвитку в умовах глобалізації. При загальному збільшенні обсягу міжнародної торгівлі і зростання в цьому обсязі частки послуг зростає і роль передачі знань. Це приводить до зміни бізнес-моделей, поширення аутсорсингу як форми організації економічної діяльності.

7. Під впливом глобалізації стандарти інноваційної діяльності для підприємств піддаються впливу світових тенденцій. Відбувається зсув векторів якості на принципи міжнародної стандартизації, широко застосовуються принципи загального управління якістю.

Аграрна галузь є одним із пріоритетних секторів вітчизняної економіки, формуючи продовольчу безпеку, виступаючи бюджетотворюючою сферою і створюючи соціально-економічні умови розвитку сільських територій.

За інформацією Міністерства аграрної політики та продовольства України за період січень-серпень 2021 року у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, в Україні збільшився експорт та імпорт товарів усіх видів: імпорт +20,5%; експорт +9,5%; сальдо +5%. У товарній структурі міжнародної торгівлі агропродукцією у січні – липні 2021 року найбільше з України експортують: олія сояшникова 25,2%; кукурудза 23,8%; пшениця 13,9%. Азійські країни займають найбільшу нішу в експорті української агропродукції понад 50 % [4].

Таким чином, подальший розвиток вітчизняної аграрної галузі в умовах глобалізаційних процесів пов'язаний із використання інновацій, потенційними можливостями виробництва агропродукції, міжнародною торгівлею, тощо.

Забезпечення інноваційної складової сільськогосподарських підприємств сприятиме зростанню конкурентоспроможності як сільськогосподарської продукції, так і збалансованості та ефективності ринку аграрної продукції загалом [5].

Важливою задачею розвитку аграрної галузі є формування інституційного інноваційного середовища, зокрема державної підтримки інвестицій в аграрну науку

та освіти, аграрні інновації, інвестицій в соціальну інфраструктуру сільських територій, пільгове кредитування інноваційного розвитку аграрного виробництва.

В умовах подальшої глобалізації світових ринків функціонування аграрної сфери має бути спрямовано на її подальший інноваційний розвиток. Впровадження інновацій сприятиме зростанню агровиробництва, збільшенню обсягів, асортименту та якості продукції, використанню енерго- і ресурсозберігаючих технологій, підвищенню конкурентоспроможності аграрних підприємств на міжнародних ринках.

Література:

1. Ворона А.В. Глобальні чинники впливу на інноваційний розвиток національної економіки. Економіка. Фінанси. Право. 2020. № 3(1). С. 32-36. URL: http://efp.in.ua/public_html/uploads/journals/263/efp_03-1_2020.pdf#page=32.

2. Машканцева С.О., Омельчук К.С. Глобалізація як фактор впливу на інноваційний розвиток транспортної галузі. Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2019. № 3. С. 96-105.

3. Ohmae K. The Bordless World: Power and Strategy in the Interlinked Economy. London: HarperCollins Publishers, 1994. 224 pp.

4. В Україні збільшився експорт товарів усіх видів. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/ua/news/v-ukrayini-zbilshivsya-eksport-tovariv-usih-vidiv>.

5. Юрчук Н.П. Інноваційні чинники формування конкурентоспроможної продукції сільськогосподарських підприємств. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. №5. С.50-63.